ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 4ης Ιουλίου 2006

σχετικα με την κρατικη ενισχυση αριθ. C 30/2004 (πρώην NN 34/2004) που χορήγησε η Πορτογαλία με την οποία απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων για την υπεραξία πράξεων/συναλλαγών που πραγματοποιούν οι δημόσιες επιχειρήσεις

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2006) 2950]

(Το κείμενο στην πορτογαλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2006/748/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 εδάφιο 1,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους βάσει του προαναφερθέντος άρθρου ([1]),

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΑ ΕΞΗΣ:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Βάσει των πληροφοριών σχετικά με την προαναφερθείσα χορήγηση από μέρους των πορτογαλικών αρχών σε ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες, φορολογικών απαλλαγών επί της υπεραξίας βάσει του άρθρου 25 του Estatuto dos Benefícios Fiscais (καθεστώτος φορολογικών διευκολύνσεων) (που καλείται στο εξής ΕΒF) ([2]) της Πορτογαλίας, η Επιτροπή ζήτησε με επιστολή της της 14ης Μαρτίου 2001 λεπτομερείς πληροφορίες από τις αρχές αυτές.

(2) Οι πορτογαλικές αρχές απάντησαν με επιστολή τους της 25ης Απριλίου 2001. Στις 28 Οκτωβρίου 2003 εστάλη νέα αίτηση πληροφοριών, η απάντηση στην οποία πρωτοκολλήθηκε στις 30 Ιανουαρίου του 2004. Οι πορτογαλικές αρχές διαβίβασαν συμπληρωματικές πληροφορίες με επιστολή τους της 8ης Σεπτεμβρίου 2004.

(3) Η Επιτροπή με επιστολή της της 6ης Οκτωβρίου 2004 ([3]), κοινοποίησε στην Πορτογαλία την απόφασή της να κινήσει κατά της ενίσχυσης αυτής τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ. Στην απόφαση αυτή, που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ([4]), η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το μέτρο.

(4) Οι πορτογαλικές αρχές υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους με επιστολή που πρωτοκολλήθηκε στην **Επιτροπή** στις 21 Δεκεμβρίου 2005.

(5) Κανένας ενδιαφερόμενος δεν υπέβαλε παρατηρήσεις.

II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(6) Οι φορολογικές απαλλαγές προβλέπονται στο άρθρο 25 του EBF, που έχει τίτλο *«Υπεραξία στο πλαίσιο της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης»* που αντιστοιχεί στο άρθρο 32.-C στην αρχική έκδοση του 2000, πριν το EBF αναθεωρηθεί από το Ν.Δ. 198/2001, της 3ης Ιουλίου.

(7) Στο άρθρο 25 του EBF προβλέπεται, με σκοπό τον καθορισμό των κερδών που υποβάλλονται στον φόρο εταιρειών αποκλειστικά δημοσίου κεφαλαίου, καθώς και στις εταιρείες που αυτές ελέγχουν, με εξαίρεση την φορολογητέα φάση της υπεραξίας που προέρχεται από πράξεις ιδιωτικοποίησης ή από διαδικασίες αναδιάρθρωσης οι οποίες πραγματοποιούνται σύμφωνα με στρατηγικές κατευθύνσεις στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων του μετόχου από μέρους του κράτους και αναγνωρίζονται ως τέτοιες από απόφαση του υπουργού οικονομικών.

(8) Το άρθρο 25 του EBF της Πορτογαλίας άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2000, σύμφωνα με το άρθρο 103 του νόμου 3-B/2000, της 4ης Απριλίου 2000.

III. ΛΟΓΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

(9) Στην απόφαση κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας αναφέρεται ότι το άρθρο 25 του EBF φαινόταν να αποτελεί καθεστώς κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ. Το καθεστώς αυτό φαινόταν να αποτελεί ενίσχυση λειτουργίας και βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών δεν συμβιβαζόταν με την κοινή αγορά δεδομένου ότι δεν προοριζόταν να καλύψει επιλέξιμες επενδύσεις ή δαπάνες. Εξάλλου, δεν μπορούσε να εφαρμοστεί καμία από τις απαλλαγές που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης. Αντίθετα, το μέτρο αποτελούσε αδικαιολόγητη ενίσχυση η οποία ευνοούσε δημόσιες επιχειρήσεις εις βάρος ανταγωνιστριών τους του ιδιωτικού τομέα.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

(10) Η Πορτογαλία με επιστολή της που πρωτοκολλήθηκε στην Επιτροπή στις 21 Δεκεμβρίου 2005, επιβεβαίωσε τα στοιχεία που ήδη είχαν υποβληθεί κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση της Επιτροπής.

([1]) ΕΕ C 256 της 15.10.2005, σ. 26.
([2]) Νομοθετικό Διάταγμα 215/89, της 1ης Ιουλίου 1989.
([3]) C (2004) 2637, της 6.10.2004.
([4]) Βλ. υποσημείωση 1.

(11) Οι πορτογαλικές αρχές συνοψίζουν τη διαμόρφωση της φορολογίας της υπεραξίας στον IRC (φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων) ως ακολούθως:

— Το 1993, η υπεραξία που επανεπενδύετο τύγχανε προνομιούχου φορολογικής μεταχείρισης, δεδομένου ότι προέκυπτε από ενσώματες παγιοποιήσεις ή από μετοχές που βρίσκονταν στην κατοχή εταιρειών χαρτοφυλακίου (sociedades gestoras de participações sociais (SGPS)) ([5]). Στις περιπτώσεις αυτές, η επανεπένδυση των εισοδημάτων απαλλάσσει τα κέρδη από τη φορολογία.

— Η κατάσταση αυτή θα τροποποιείτο μετά το 2001 ([6]). Το θετικό υπόλοιπο μεταξύ υπεραξίας και κεφαλαιακής ζημίας φορολογείτο ως ακολούθως: Όταν τα κέρδη επανεπενδύονταν κατά το έτος κατά το οποίο είχαν προκύψει, ένα πέμπτο από αυτά φορολογείτο το ίδιο έτος και ένα πέμπτο σε κάθε ένα από τα επόμενα τέσσερα έτη.

— Από το 2002 και μετά, το ήμισυ της υπεραξίας άρχισε να φορολογείται, ακόμα και αν επανεπενδύετο ([7]).

— Το 2003 η κατάσταση άλλαξε και πάλι: οι SGPS (καθώς και οι εταιρείες κεφαλαίου (SCR)) τύγχαναν πλήρους απαλλαγής του φόρου επί της υπεραξίας που πραγματοποιείτο από μετοχές τις οποίας είχαν στην κατοχή τους για χρονική περίοδο άνω του έτους ([8]).

(12) Οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι η νομοθεσία σχετικά με τις φορολογικές απαλλαγές περιορίζεται στο να εφαρμόζει στις επιχειρήσεις του δημοσίου τομέα τους ίδιους κανόνες φορολογίας της υπεραξίας και φορολογικής ουδετερότητας που εφαρμόζονται στις ιδιωτικές επιχειρήσεις υπό αναδιάρθρωση από την φορολογική μεταρρύθμιση του 1988 και τη θέσπιση του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων (IRC).

(13) Σχετικά με το θέμα αυτό, οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι, βάσει της πορτογαλικής νομοθεσίας η επενδυόμενη υπεραξία τυγχάνει πλεονεκτικής φορολογικής μεταχείρισης, στο μέτρο που προκύπτει από ενσώματες ακινητοποιήσεις ή από μετοχές που έχουν στην κατοχή τους οι SGPS. Στις περιπτώσεις αυτές, η επανεπένδυση του κέρδους συνεπάγεται την απαλλαγή του από τη φορολογία, πράγμα που αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο του πορτογαλικού φορολογικού καθεστώτος.

(14) Το άρθρο 25 του EBF εξαιρεί επίσης από τη φορολογική βάση του IRC τις υπεραξίες που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις οι οποίες ανήκουν πλήρως στο κράτος και οι επιχειρήσεις που ελέγχονται από αυτές. Περιορίζεται στο να επεκτείνει στους οργανισμούς αυτούς την φορολογική μεταχείριση που εφαρμόζεται στις υπεραξίες που επανεπενδύονται από μέρους των SGPS και στις αναδιαρθρώσεις που πραγματοποιούνται από άλλες ιδιωτικές επιχειρήσεις. Έτσι, οι επιλέξιμες επιχειρήσεις δεν έχουν φορολογικά πλεονεκτήματα όταν συμμετέχουν σε ιδιωτικοποιήσεις, αναδιοργανώσεις ή διαδικασίες αναδιάρθρωσης.

(15) Σύμφωνα με τις πορτογαλικές αρχές, το άρθρο 25 του EBF έχει ως στόχο ακριβώς να αποφευχθεί η υπαγωγή των ιδιωτικοποιήσεων και των διαδικασιών αναδιάρθρωσης των επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα στην παρέμβαση των δημοσίων SGPS, διευκολύνοντας έτσι την άσκηση από μέρους του κράτους της λειτουργίας του ως μετόχου.

(16) Οι πορτογαλικές αρχές αναφέρουν ότι το άρθρο 25 του EBF δεν περιλαμβάνει διατάξεις που να θεσπίζουν σύστημα που να εισάγει εξαιρέσεις ως προς τη φορολόγηση της υπεραξίας, σε σύγκριση με το γενικά ισχύον σύστημα. Η εφαρμογή του δεν συνεπάγεται κανένα επιπλέον πλεονέκτημα για τις δικαιούχους επιχειρήσεις οι οποίες συμμετέχουν σε διαδικασίες αναδιοργάνωσης ή αναδιάρθρωσης.

(17) Οι πορτογαλικές αρχές ανακοινώνουν επίσης την πρόθεσή τους να ανακαλέσουν το άρθρο 25 του EBF. Κατά συνέπεια, από την ανάκλησή του και μετά, κάθε διαδικασία αναδιάρθρωσης ή ιδιωτικοποίησης στην οποία συμμετέχει δημόσια επιχείρηση θα αντιμετωπίζεται σύμφωνα με το γενικό πορτογαλικό σύστημα φορολογικών πλεονεκτημάτων που εφαρμόζεται στις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

(18) Όσον αφορά την επιστροφή, οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίστηκαν ότι: α) μόνο τέσσερις συναλλαγές έτυχαν του προαναφερθέντος καθεστώτος και ότι εν πάση περιπτώσει, μια ιδιωτική επιχείρηση θα τύγχανε των ιδίων φορολογικών πλεονεκτημάτων εάν ίδρυε μια SGPS ή επανεπένδυε τους πόρους σε χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και ότι β) τρεις από τις τέσσερις αυτές συναλλαγές αποφασίστηκαν από το διοικητικό συμβούλιο της *Caixa Geral de Depósitos* (CGD) υπό μια ιδιωτική προοπτική (τη δημιουργία μιας SGPS), δεδομένου ότι μέχρι τότε το άρθρο 25 του EBF δεν είχε ακόμα εγκριθεί. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι δεν είχε χορηγηθεί στις επιχειρήσεις οποιοδήποτε δημόσιο χρηματοοικονομικό πλεονέκτημα, οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι δεν υπάρχει καμία ενίσχυση που να πρέπει να επιστραφεί.

(19) Οι τέσσερις συναλλαγές που έτυχαν της εφαρμογής του καθεστώτος είναι οι ακόλουθες:

— Η πρώτη αφορά την πώληση από μέρους της *Mundial Confiança* (MC), θυγατρικής ασφαλιστικής εταιρείας του πορτογαλικού χρηματοπιστωτικού ιδρύματος CGD, της συμμετοχής της (5,46 %) στην *Crédito Predial Português* (CPP), προς την *Banco Santander Central Hispano* (BSCH), στις 5 Απριλίου 2000. Η πραγματοποιηθείσα υπεραξία για την MC ανήλθε σε 9,3 εκατ. ευρώ.

— Η δεύτερη συναλλαγή αφορά την πώληση από μέρους της Banco Pinto & Sotto Mayor (BPSM), που ελεγχόταν από την CGD κατά τη στιγμή που έλαβε χώρα η

([5]) Με το άρθρο 7 παρ. 2 του Ν.Δ. 495/88 της 30ής Δεκεμβρίου 1998 και το άρθρο 31 παρ. 2 του EBF τέθηκαν σε εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 44 (νέου άρθρου 45) του Código do Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Colectivas (CIRC) (Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος Νομικών Προσώπων).

([6]) Νόμος 30-G/2000, της 29ης Δεκεμβρίου 2000.

([7]) Νόμος 109-B/2001, της 27ης Δεκεμβρίου 2001.

([8]) Βάσει του άρθρου 31 παρ. 2 του EBF, κατά τη διατύπωση που του δόθηκε με τον νόμο 32-B/2002, της 30ής Δεκεμβρίου 2002, με την οποία εγκρίθηκε ο κρατικός προϋπολογισμός του 2003, «*η υπεραξία και η κεφαλαιακή ζημία που πραγματοποιούν οι SGPS και οι SCR μέσω της εκχώρησης επί πληρωμή, ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο αυτή πραγματοποιείται, τμημάτων του κεφαλαίου του οποίου είναι αυτές κάτοχοι, για χρονική περίοδο άνω του έτους, καθώς και οι χρηματοοικονομικές δαπάνες που συνδέονται με την εκχώρηση αυτή, δεν υπολογίζονται για τον καθορισμό της φορολογικής βάσης των εταιρειών αυτών*».

συναλλαγή, της συμμετοχής της (94,38 %) στην Banco Totta & Açores (BTA), καθώς και της συμμετοχής της (7,09 %) στην CPP, προς την BSCH, στις 7 Απριλίου 2000. Η υπεραξία που πραγματοποίησε η BPSM υπολογίζεται σε 310 εκατ. ευρώ.

— Η τρίτη συναλλαγή αφορά μία ανταλλαγή μετοχών μεταξύ της MC και της BCP. Η MC πώλησε στην BCP τη συμμετοχή της (53,05 %) στην BPSM, λαμβάνοντας σε αντάλλαγμα σχεδόν το 10 % του κεφαλαίου της BCP, στις 19 Ιουνίου 2000. Η πραγματοποιηθείσα υπεραξία από μέρους της MC ανήλθε σε 1 566,4 εκατ. ευρώ.

— Μία τέταρτη και τελευταία συναλλαγή αφορά την υπεραξία από την πώληση της συμμετοχής της CGD στην τράπεζα ITAÚ, SA. της Βραζιλίας, η οποία πραγματοποιήθηκε μεταξύ 2000 και 2003. Η συνολική πραγματοποιηθείσα υπεραξία από μέρους της CGD ανήλθε σε 357,4 εκατ. ευρώ.

(20) Οι πρώτες τρεις συναλλαγές αποφασίστηκαν μετά από δύο συμφωνίες μεταξύ του «Grupo Champalimaud» και της BSCH. Για τον σκοπό αυτό, η CGD και η BSCH υπέγραψαν στις 11 Νοεμβρίου 1999 σύμβαση βάσει της οποίας:

— η BSCH αγόρασε τη συμμετοχή του António Champalimaud στον όμιλο «Grupo Champalimaud», και κατόπιν την πώλησε στη CGD.

— οι συμμετοχές στην BTA και στην CPP είχαν πωληθεί στη BSCH.

(21) Στόχος της αναδιάρθρωσης του ομίλου «Grupo Champalimaud» ήταν ο διαχωρισμός των τραπεζικών από τις ασφαλιστικές δραστηριότητες, προς βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πορτογαλικών εποπτικών αρχών (της Banco de Portugal και του Instituto de Seguros de Portugal).

(22) Στην τέταρτη περίπτωση, η εκχώρηση αποφασίστηκε λόγω νέας συμφωνίας μεταξύ της CGD και της Unibanco — União de Bancos Brasileiros, SA.

(23) Στόχος του συγκεκριμένου μέτρου ήταν να εξασφαλιστεί η φορολογική ουδετερότητα των πράξεων ιδιωτικοποίησης και των διαδικασιών αναδιάρθρωσης στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις με αποκλειστικά δημόσιο κεφάλαιο και επιχειρήσεις οι οποίες ελέγχονται από αυτές.

(24) Οι πορτογαλικές αρχές, υπό την ιδιότητά τους των μετόχων της CGD, απέστειλαν στις 18 Οκτωβρίου και στις 31 Μαρτίου 2000, επιστολές του υπουργού οικονομικών με τις οποίες παρείχετο άδεια για τις προαναφερθείσες πράξεις, σύμφωνα με στρατηγικούς προσανατολισμούς.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

V.1. **Χαρακτηρισμός ως κρατικής ενίσχυσης**

(25) Η Επιτροπή επιβεβαιώνει τη θέση που έλαβε στην απόφασή της να κινήσει την επίσημη διαδικασία σχετικά με τον χαρακτηρισμό του μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης. Το άρθρο 25 του EBF, το οποίο απαλλάσσει από τον IRC την υπεραξία που πραγματοποιούν δημόσιες επιχειρήσεις από πράξεις ιδιωτικοποίησης και διαδικασίες αναδιάρθρωσης, συνιστά καθεστώς κρατικών ενισχύσεων.

(26) Το Δικαστήριο έχει συστηματικά αποφανθεί ότι ένα μέτρο μέσω του οποίου οι εθνικές αρχές παρέχουν σε ορισμένες επιχειρήσεις φορολογικές απαλλαγές οι οποίες παρότι δεν συνεπάγονται μεταβίβαση κρατικών πόρων, θέτουν τους δικαιούχους σε πλεονεκτικότερη οικονομική κατάσταση από εκείνη των άλλων φορολογουμένων, αποτελεί κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης ([9]).

Κρατικοί πόροι

(27) Στο μέτρο που προβλέπεται στο άρθρο 25 του EBF χρησιμοποιούνται κρατικοί πόροι γιατί βασίζεται στη μη είσπραξη από τις επιχειρήσεις φόρων τους οποίους κανονικά θα εισέπραττε το κράτος. Η απόφαση παραίτησης από αυτά τα έσοδα ανταποκρίνεται στο κριτήριο των κρατικών πόρων.

Επιλεκτικό πλεονέκτημα

(28) Σε σύγκριση με το φορολογικό καθεστώς που κανονικά εφαρμόζεται στην υπεραξία στην Πορτογαλία, οι διατάξεις του άρθρου 25 του EBF παρέχουν πλεονέκτημα στους δικαιούχους.

(29) Το κανονικό φορολογικό καθεστώς που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το καθεστώς που εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως των στοιχείων ιδιοκτησίας τους (δημόσιας ή όχι) και της φύσης τους (SGPS ή όχι).

(30) Το κανονικό φορολογικό καθεστώς δεν είναι το καθεστώς που εφαρμόζεται αποκλειστικά στις SGPS, γιατί οι συναλλαγές που προβλέπονται στο άρθρο 25 του EBF (διαδικασίες αναδιάρθρωσης) μπορεί να αφορούν τόσο τις SGPS όπως και άλλα είδη εταιρειών.

(31) Όσον αφορά το φορολογικό καθεστώς που εφαρμόζεται στην υπεραξία που επιτυγχάνουν οι SGPS στην Πορτογαλία, το πλεονεκτικό φορολογικό καθεστώς άρχισε να εφαρμόζεται το 1993. Ωστόσο, κατά τη στιγμή που οι συναλλαγές αυτές έλαβαν χώρα, η πλεονεκτική αυτή μεταχείριση ήταν δυνατή μόνο όταν τα πραγματοποιούμενα κέρδη επανεπενδύονταν. Τούτο σημαίνει ότι, ακόμα και σε σύγκριση με το καθεστώς που εφαρμόζεται στις SGPS, που δεν ήταν το κανονικό φορολογικό καθεστώς στην Πορτογαλία, προκύπτει ότι είχε παρασχεθεί πλεονέκτημα επιλεκτικά σε επιχειρήσεις με καθαρά δημόσια κεφάλαια και σε εκείνες που ελέγχονταν από αυτές.

(32) Η απαλλαγή από τους φόρους σχετικά με την υπεραξία θέτει τις δημόσιες επιχειρήσεις που επωφελούνται από αυτήν σε κατάσταση πλεονεκτική σε σύγκριση με άλλες επιχειρήσεις που λειτουργούν στους ίδιους οικονομικούς τομείς, στο μέτρο που οι δημόσιες αυτές επιχειρήσεις διαθέτουν μεγαλύτερη *ταμειακή ροή* κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους. Ανεξάρτητα από τον στόχο του μέτρου, ο χαρακτήρας της κρατικής ενίσχυσης αξιολογείται ως προς τα αποτελέσματά του και όχι ως προς τους στόχους του.

(33) Το πλεονέκτημα χορηγείται μόνο σε ορισμένες επιχειρήσεις, αποκλειστικά εκείνες των οποίων τα κεφάλαια είναι δημόσια και σε επιχειρήσεις που αυτές ελέγχουν οι οποίες συμμετέχουν στη

([9]) Υπόθεση C-6/97, *Ιταλική Δημοκρατία κατά Επιτροπής* Συλλ. 1999, σ. I-2981, σημείο 16.

διαδικασία ιδιωτικοποίησης ή αναδιοργάνωσης και υπόκεινται σε κρατικούς πολιτικούς στόχους. Αποκλείονται όλες οι άλλες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων και των ιδιωτικών που ανταγωνίζονται τις δικαιούχους επιχειρήσεις δημοσίου κεφαλαίου. Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα που αφορούν την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων ([10]) υπενθυμίζει ότι π.χ., όταν κάποιες δημόσιες επιχειρήσεις απαλλάσσονται από φόρους εισοδήματος νομικών προσώπων, οι κανόνες που παρέχουν αυτήν την προνομιούχο μεταχείριση στις επιχειρήσεις που έχουν νομικό καθεστώς δημόσιας επιχείρησης και διεξάγουν οικονομική δραστηριότητα μπορούν να χαρακτηριστούν ως κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης.

(34) Οι φορολογικές διατάξεις του άρθρου 25 του EBF είναι επιλεκτικές *αυτοδικαίως*, δεδομένου ότι αφορούν μόλις ορισμένες επιχειρήσεις (δηλαδή, δημόσιες επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις που ελέγχονται από αυτές). Επιπλέον, εκ των πραγμάτων, το μέτρο εφαρμόζεται αποκλειστικά σε δημόσιες επιχειρήσεις του τραπεζικού ή ασφαλιστικού τομέα ή σε επιχειρήσεις που ελέγχονται από αυτές, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που έχουν παράσχει οι πορτογαλικές αρχές.

(35) Οι πορτογαλικές αρχές αρνούνται την επιλεκτική φύση του μέτρου, ισχυριζόμενες ότι το μέτρο προορίζεται για φορείς του δημόσιου τομέα όσον αφορά την κατηγορία των επιχειρήσεων, και αποτελεί, ως εκ τούτου, μέτρο γενικής εφαρμογής. Ωστόσο, το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό από την Επιτροπή για τους ακόλουθους λόγους:

(36) Καταρχάς, δεν ισχύει όσον αφορά τη φορολογία η έννοια της επιχείρησης του δημόσιου τομέα, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις που μπορούν δυνάμει να τύχουν του πλεονεκτήματος που παρέχει το άρθρο 25 του EBF μπορούν καταρχήν να παρέμβουν σε πολλές αγορές.

(37) Κατά δεύτερο λόγο, το παρόν μέτρο δεν παρέχει δυνατότητα προσδιορισμού των ειδικών πτυχών των δημοσίων επιχειρήσεων σε σύγκριση με τις ιδιωτικές. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις και οι ξένες δημόσιες επιχειρήσεις με θυγατρικές στην Πορτογαλία μπορούν επίσης να προωθήσουν προγράμματα αναδιοργάνωσης. Εκτός αυτού, οι μέτοχοί τους μπορούν να αποφασίσουν την πώληση των επιχειρήσεων, χωρίς όμως να μπορούν να επωφεληθούν από το προαναφερθέν καθεστώς.

(38) Τρίτον, το μέτρο αφορά έναν μόνο υποτομέα των δημοσίων επιχειρήσεων: εκείνες οι οποίες βρίσκονται σε διαδικασία ιδιωτικοποίησης ή αναδιοργάνωσης, όταν αυτές οι πράξεις αναγνωρίζονται ως τέτοιες από το Υπουργείο Οικονομικών. Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται επιλεκτικά, ακόμα και μεταξύ των επιχειρήσεων του δημοσίου τομέα δεδομένου ότι η αρμόδια αρχή διαθέτει διακριτική ευχέρεια.

(39) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το άρθρο 25 του EBF παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα. Ο επιλεκτικός χαρακτήρας του συγκεκριμένου μέτρου δεν δικαιολογείται από τη φύση και την δομή του πορτογαλικού φορολογικού συστήματος.

Επίδραση στις εμπορικές συναλλαγές και στρέβλωση του ανταγωνισμού

(40) Το άρθρο 25 του EBF επιτρέποντας στις δημόσιες επιχειρήσεις υπό διαδικασία ιδιωτικοποίησης ή αναδιάρθρωσης να τύχουν μειώσεων της φορολογίας επί της πραγματοποιούμενης υπεραξίας, τους παρέχει πλεονέκτημα σε επίπεδο διερεύνησης και ενισχύει τη θέση τους σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή στην αξιολόγησή της δεν υποχρεούται να προσδιορίσει κατά πόσον η ενίσχυση έχει πραγματική επίδραση στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών ή κατά πόσον στρεβλώνει όντως τον ανταγωνισμό, αλλά μόνο να εξετάσει τη δυνατότητα που έχει η ενίσχυση αυτή να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές και να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό ([11]). Όταν η ενίσχυση που χορηγείται από ένα κράτος μέλος ενισχύει τη θέση μιας επιχείρηση σε σχέση προς άλλες ανταγωνίστριες επιχειρήσεις στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι επιχειρήσεις αυτές θίγονται από την εν λόγω ενίσχυση ([12]).

(41) Επιπλέον, όλοι οι δικαιούχοι που έχουν προσδιοριστεί στο καθεστώς αυτό λειτουργούν στον τραπεζικό και ασφαλιστικό τομέα, οι οποίοι είναι ανοιχτοί στον ανταγωνισμό εδώ και πολλά χρόνια. Η προοδευτική απελευθέρωση αύξησε τον ανταγωνισμό που θα μπορούσε ήδη να είναι αποτέλεσμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων που προβλέπει η συνθήκη ΕΚ.

(42) Οι επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και η επίδραση των ενισχύσεων όσον αφορά τη στρέβλωση του ανταγωνισμού γίνονται ιδιαίτερα αισθητές σ' αυτούς τους τομείς δραστηριότητας ([13]).

(43) Κατά συνέπεια, το καθεστώς ενισχύσεων μπορεί να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές και να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό.

Συμπέρασμα

(44) Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι το καθεστώς εξαίρεσης που προβλέπεται στο άρθρο 25 του EBF, βάσει του οποίου απαλλάσσονται από τον IRC οι υπεραξίες που πραγματοποιούν δημόσιες επιχειρήσεις συνεπεία πράξεων ιδιωτικοποίησης και αναδιάρθρωσης, αποτελεί καθεστώς κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

V.2. **Χαρακτηρισμός του καθεστώτος ως παράνομης ενίσχυσης**

(45) Η Πορτογαλία εφήρμοσε το καθεστώς αυτό ενισχύσεων χωρίς να το κοινοποιήσει. Κατά συνέπεια, εφαρμόζοντας το άρθρο 25 του EBF η Πορτογαλία παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

([10]) ΕΕ C 384 της 10.12.1998, σ. 3.

([11]) Βλ. π.χ., την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-372/97 *Ιταλία/Επιτροπής* (Συλλ. 2004 σ. I-3679, σημείο 44).

([12]) Υπόθεση 730/79, *Philip Morris Holland/Επιτροπής* (Συλλ. 1980, σ. 2671, σημείο 11).

([13]) Όσον αφορά την επίπτωση στις εμπορικές συναλλαγές και τη στρέβλωση του ανταγωνισμού στον τραπεζικό τομέα βλ. ειδικότερα την απόφαση του Δικαστηρίου της 15.12.2005 στην υπόθεση C-222/04 «*Fondazioni bancarie (τραπεζικά ιδρύματα)*», σημείο 139 και ακόλουθα, καθώς και την παρατιθέμενη νομολογία.

V.3. **Συμβιβάσιμο του παράνομου καθεστώτος ενισχύσεων**

(46) Η ενίσχυση αυτή δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 87 παράγραφος 2 της Συνθήκης. Δεν πρόκειται για ενίσχυση κοινωνικού χαρακτήρα που χορηγείται σε μεμονωμένους καταναλωτές ούτε έχει ως στόχο την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα ούτε πρόκειται για ενίσχυση προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας οι οποίες θίγονται από τη διαίρεση της Γερμανίας.

(47) Η ενίσχυση χορηγείται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλη την επικράτεια της χώρας, και δεν είναι δυνατόν, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί συμβιβάσιμη βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ), το οποίο έχει ως στόχο την ανάπτυξη ορισμένων περιφερειών.

(48) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ενίσχυση για τη συγκεκριμένη λειτουργία δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ευνοεί την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), ιδίως γιατί η διάταξη αυτή απαιτεί οι ενισχύσεις να μην «αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον», προϋπόθεση που στην παρούσα περίπτωση, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν ισχύει. Στην ενίσχυση αυτή δεν τηρούνται ορισμένοι όροι που προβλέπονται στις κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([14]). Δεν επιδιώκεται κανένας άλλος οριζόντιος στόχος κοινού ενδιαφέροντος. Τέλος, η συσταλτική εφαρμογή τους στον χρηματοοικονομικό τομέα δεν μεταβάλλει το συμπέρασμα της αξιολόγησης, κυρίως διότι η επίδραση στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και οι συνέπειες της ενίσχυσης αυτής στη λειτουργία τους, όσον αφορά την στρέβλωση του ανταγωνισμού, είναι ιδιαίτερα αισθητή στον τομέα αυτό.

(49) Η ενίσχυση επίσης δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) (ενισχύσεις για την προώθηση του πολιτισμού και της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς) ούτε με το στοιχείο ε) (άλλες κατηγορίες ενισχύσεων που καθορίζονται από το Συμβούλιο). Η Πορτογαλία εξάλλου ουδέποτε επικαλέσθηκε καμία από αυτές τις παρεκκλίσεις.

(50) Επιπλέον, η ενίσχυση δεν συμβιβάζεται ούτε με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β). Η ενίσχυση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως σχέδιο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, δεδομένου ότι ωφελεί δημόσιες επιχειρήσεις ενός κράτους μέλους και όχι ολόκληρης της Κοινότητας και δεν προωθεί ένα συγκεκριμένο, ακριβές και σαφώς καθορισθέν σχέδιο ούτε έχει ως στόχο «την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους», δεδομένου ότι δεν φαίνεται ότι η πορτογαλική οικονομία θα υφίστατο σοβαρή διαταραχή χωρίς την ενίσχυση αυτή.

(51) Εν πάση περιπτώσει, με εξαίρεση πολύ γενικές δηλώσεις, η Πορτογαλία δεν επικαλέσθηκε ειδικά οποιαδήποτε από τις παρεκκλίσεις της Συνθήκης.

([14]) Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 288 της 9.10.1999, σ. 2).

VI. **ΑΝΑΚΤΗΣΗ**

(52) Βάσει του κανονισμού ΕΚ αριθ. 659/99, άρθρο 14 παράγραφος 1 της συνθήκης (ΕΚ) τις αρνητικές αποφάσεις όσον αφορά τις παράνομες ενισχύσεις, η Επιτροπή αποφασίζει ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος πρέπει να λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να ανακτήσει την ενίσχυση από τον δικαιούχο. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν μπορεί να απαιτήσει την ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντιτάσσεται σε γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου.

(53) Η Επιτροπή θεωρεί ότι, στην συγκεκριμένη περίπτωση, δεν υπάρχει γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου που να εμποδίζει την ανάκτηση.

(54) Οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι, εν πάση περιπτώσει, οι τέσσερις συναλλαγές στις οποίες εφαρμόστηκε το καθεστώς απαλλάσσονται από τη φορολογία βάσει του πορτογαλικού καθεστώτος που εφαρμόζεται στις SGPS. Επιπλέον, τρεις από τις τέσσερις συναλλαγές είχαν ήδη εγκριθεί βάσει του προηγούμενου καθεστώτος, δεδομένου ότι σε εκείνο το στάδιο το άρθρο 25 του EBF δεν είχε ακόμα εγκριθεί. Κατά συνέπεια, οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι δεν πρέπει να υπάρξει ανάκτηση.

(55) Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου ([15]) και την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων ([16]), κατά το στάδιο της ανάκτησης πρέπει να αξιολογηθεί η προηγούμενη κατάσταση, για να καθοριστεί κατά πόσον υφίσταται δυντατότητα εναλλακτικής φορολογικής μεταχείρισης η οποία, απουσία της παράνομης ενίσχυσης και βάσει των εθνικών κανόνων που είναι συμβιβάσιμοι με το κοινοτικό δίκαιο, θα παρείχε ανάλογο πλεονέκτημα στις συγκεκριμένες επιχειρήσεις.

(56) Το προς ανάκτηση ποσό για να επανέλθουμε στην προηγούμενη περίπτωση συνίσταται στη διαφορά μεταξύ: i) του καθαρού συνολικού πλεονεκτήματος που παρεσχέθη στις δημόσιες επιχειρήσεις ή στις επιχειρήσεις που ελέγχονται από αυτές ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του άρθρου 25 του EBF και ii) της «κανονικής» φορολογικής μεταχείρισης που θα εφαρμοζόταν αν οι συγκεκριμένες πράξεις είχαν πραγματοποιηθεί χωρίς την διαμεσολάβηση της ενίσχυσης. Σχετικά με το θέμα αυτό, το Δικαστήριο στην υπόθεση «*Unicredito*» ([17]), αναφέρει ότι δεν θα ήταν ορθό να καθοριστούν τα προς εκταμίευση ποσά βάσει διαφόρων πράξεων που θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν οι επιχειρήσεις στην περίπτωση που δεν θα είχαν επιλέξει αυτό το είδος πράξης η οποία έτυχε ενίσχυσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή δεν πρέπει να λάβει υπόψη τις επιλογές στις οποίες θα είχαν υποθετικά προβεί οι ενδιαφερόμενοι φορείς όπως η δυνατότητα να πραγματοποιήσουν τις πράξεις αυτές κατά διαφορετικό τρόπο.

(57) Επίσης, για να αξιολογηθεί η κατάσταση που θα ίσχυε αν οι συγκεκριμένες πράξεις είχαν πραγματοποιηθεί χωρίς μείωση της φορολογίας, θα πρέπει να αναλυθεί καθεμία από τις πράξεις που έτυχαν της εφαρμογής του άρθρου 25 του EBF.

([15]) Υπόθεση C-148/04 «*Unicredito Italiano SpA*».

([16]) Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στα μέτρα που σχετίζονται με την άμεση φορολογία των επιχειρήσεων (ΕΕ C 384 της 10.12.1998, σ 3).

([17]) Βλ. Υποσημείωση 19, σημείωση 113 έως 119.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η ανάλυση αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί με βάση τις πληροφορίες που παρείχαν οι πορτογαλικές αρχές και με την επιφύλαξη νέας αξιολόγησης κάθε πράξης με βάση τα νέα στοιχεία που μπορεί να προκύψουν.

Οι δύο πρώτες συναλλαγές

(58) Η πρώτη συναλλαγή έχει σχέση με την πώληση από μέρους της MC στη BSCH της συμμετοχής της στην CPP, στις 5 Απριλίου 2000. Η δεύτερη συναλλαγή αφορά την πώληση από μέρους της BPSM, που ελέγχεται από τη CDG, της συμμετοχής στην BTA, καθώς και της συμμετοχής της στην CPP, στις 7 Απριλίου 2000.

(59) Δεδομένου ότι το άρθρο 25 του EBF δεν είχε δημοσιευθεί κατά τη στιγμή που μελετήθηκαν οι συναλλαγές αυτές, και οι δύο σχεδιάστηκαν και εγκρίθηκαν από τη διοίκηση της CGD σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που εφαρμοζόταν στις SGPS. Όσον αφορά το θέμα αυτό, η σύσταση των SGPS, καθώς και οι επακόλουθες πωλήσεις ή ανταλλαγές μετοχών απαλλάσσονταν της φορολογίας, βάσει του φορολογικού καθεστώτος που ίσχυε στην Πορτογαλία. Οι πορτογαλικές αρχές διαβίβασαν όλα τα σχετικά έγγραφα στην Επιτροπή.

(60) Όντως, η επιλογή των συναλλαγών από μέρους των δύο φορέων δεν ήταν τυχαία, αλλά οι αποφάσεις είχαν ήδη μελετηθεί και εγκριθεί από τα διοικητικά συμβούλια των σχετικών ομίλων. Επιπλέον, ήδη είχαν συγκεντρωθεί οι συνθήκες για την εκτέλεση των συναλλαγών βάσει της γενικής φορολογικής νομοθεσίας που εφαρμόζεται στις SGPS. Οι πορτογαλικές αρχές επιβεβαίωσαν ότι δεν ήταν αναγκαίο να λάβουν την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της φορολογικής διοίκησης γι' αυτού του είδους τις συναλλαγές.

(61) Εν κατακλείδι, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαίο να προβεί σε κανενός είδους ανάκτηση σε αυτές τις δύο περιπτώσεις. Στις συναλλαγές αυτές δεν προέκυψε κανενός είδους όφελος από την εφαρμογή του άρθρου 25 του EBF, δεδομένου ότι χωρίς την ισχύ του άρθρου αυτού και βάσει των χαρακτηριστικών της εκτελεσθείσας πράξης, η MC και η BPSM θα απαλλάσσονταν της φορολογίας βάσει του καθεστώτος απαλλαγής των SGPS, που είναι το κανονικά ισχύον φορολογικό καθεστώς σύμφωνα με τους εσωτερικούς κανόνες.

Η τρίτη συναλλαγή

(62) Η τρίτη συναλλαγή αφορά μια ανταλλαγή μετοχών μεταξύ της MC και της BCP, όπως εξηγείται παραπάνω.

(63) Κατά τον τρόπο αυτό, οι πραγματοποιηθείσες από μέρους της MC υπεραξίες με την ανταλλαγή του μεγαλύτερου τμήματος του κεφαλαίου της BPSM με μετοχές που αντιπροσωπεύουν περίπου το 10 % του εταιρικού κεφαλαίου της BCP θα υπέκειντο στο «ειδικό καθεστώς που εφαρμόζεται στις συγχωνεύσεις, διασπάσεις εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών» που προβλέπεται στα άρθρα 67 έως 72 του CIRC. Τα άρθρα αυτά εφαρμόζουν την οδηγία 90/434/ΕΟΚ ([18]), η οποία δεν αφήνει άλλη δυνατότητα στα κράτη μέλη από το να απαλλάξουν φορολογικά την πράξη αυτή.

(64) Είναι γεγονός ότι με απόφαση του υπουργού οικονομικών, της 14ης Νοεμβρίου 2000, αποφασίστηκε η εφαρμογή στην πράξη αυτή του άρθρου 25 του EBF. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή δεν προέκυψε κανένα όφελος από την εφαρμογή του άρθρου 25 του EBF, δεδομένου ότι η απαλλαγή που προβλέπεται από την κοινοτική οδηγία η οποία μεταφέρεται από το άρθρο 71 παράγραφος 1 του CIRC, αποτελεί την κανονική μεταχείριση βάσει της οποίας, απουσία παράνομης ενίσχυσης και σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες οι οποίοι συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο, θα εφαρμοζόταν στην πραγματοποιηθείσα πράξη. Κατά συνέπεια, και στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται κανενός είδους ανάκτηση.

Η τέταρτη συναλλαγή

(65) Η τέταρτη και τελευταία συναλλαγή αναφέρεται σε υπεραξίες από την πώληση της συμμετοχής της CGD στην βραζιλιανή τράπεζα ITAÚ, SA., η οποία πραγματοποιήθηκε μεταξύ 2000 και 2003. Αντίθετα με τις άλλες τρεις πράξεις, αυτή δεν έχει σχέση με τις συμφωνίες μεταξύ του ομίλου «Grupo Champalimaud» και της BSCH.

(66) Η πραγματική πώληση έλαβε χώρα με διάφορες διαδοχικές συναλλαγές, μεταξύ του 2000 και του 2003. Παρότι οι πορτογαλικές αρχές ισχυρίζονται ότι η συναλλαγή αυτή μπορούσε να έχει πραγματοποιηθεί μέσω μιας SGPS, είναι γεγονός ότι αυτός ο τρόπος πραγματοποίησής της για να υπάρξει ευνοϊκότερη φορολογική μεταχείριση απ'ό, τι βάσει του γενικού καθεστώτος δεν είχε ουσιαστικά προβλεφθεί. Κατά συνέπεια, λαμβανομένης υπόψη της διαδικασίας της *Unicredito*, η Επιτροπή αντιλαμβάνεται ότι στην υπό εξέταση περίπτωση, η εφαρμογή της φορολογικής απαλλαγής υπέρ των SGPS θα συνεπάγετο την ανασύσταση περασμένων γεγονότων βάσει στοιχείων υποθετικών. Οι πορτογαλικές αρχές δεν παρέσχον επαρκή λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τα διάφορα στάδια της πράξης που θα μπορούσαν να παράσχουν τη δυνατότητα φορολογικής ουδετερότητας ακόμα και αν δεν είχε εφαρμοστεί το άρθρο 25 του EBF.

(67) Κατά συνέπεια, οι πορτογαλικές αρχές δεν απέδειξαν, κατά το στάδιο αυτό, ότι δεν θα πρέπει να ανακτηθεί το υπολογιζόμενο μέσω της εφαρμογής του πραγματικού ποσοστού του φόρου στις πραγματικά επιτευχθείσες υπεραξίες (357,4 εκατ. ευρώ) ποσό, επηυξημένο με τους τόκους.

VII. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(68) Η Επιτροπή θεωρεί ότι η Πορτογαλία, εφαρμόζοντας το άρθρο 25 του EBF, παρέβη το άρθρο 88 παράγραφος 3 της

([18]) Οδηγία 90/434/ΕΟΚ, του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1990, σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς για συγχωνεύσεις, διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών που αφορούν εταιρείες διαφορετικών κρατών μελών (ΕΕ L 225 της 20.8.1990). Το άρθρο 8 παράγραφος 1 προβλέπει ότι «*η παροχή, επ'ευκαιρία συγχώνευσης, διάσπασης ή ανταλλαγής μετοχών, τίτλων παραστατικών του εταιρικού κεφαλαίου της λήπτριας ή αποκτώσας εταιρείας σε εταίρο της εισφέρουσας ή αποκτωμένης εταιρείας, σε αντάλλαγμα τίτλων παραστατικών του εταιρικού κεφαλαίου της δεύτερης αυτής εταιρείας, δεν πρέπει να συνεπάγεται, αυτή καθαυτή, καμία φορολόγηση του εισοδήματος, των κερδών ή των υπεραξιών αυτού του εταίρου*».

συνθήκης ΕΚ. Το εν λόγω καθεστώς ενισχύσεων δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά και πρέπει να καταργηθεί, σύμφωνα με την υποχρέωση που ανέλαβαν οι πορτογαλικές αρχές.

(69) Η παρούσα απόφαση αφορά το καθεστώς αυτό καθαυτό και πρέπει να εκτελεστεί άμεσα, συμπεριλαμβανομένης και της ανάκτησης των ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί στο πλαίσιό του. Με την επιφύλαξη, ωστόσο, της δυνατότητας να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά το σύνολο ή μέρος των ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί σε ειδικές περιπτώσεις.

(70) Οι πορτογαλικές αρχές απέδειξαν ότι, όσον αφορά τις τρεις πρώτες συναλλαγές, δεν χρειάζεται να υπάρξει κανενός είδους ανάκτηση. Κατά συνέπεια, βάσει των στοιχείων που υπέβαλαν οι πορτογαλικές αρχές και με την επιφύλαξη μιας νέας αξιολόγησης κάθε συναλλαγής με βάση τα νέα διαθέσιμα στοιχεία, μόνο η ενίσχυση που αφορά τις υπεραξίες που προκύπτουν από τη συναλλαγή της συμμετοχής της CGD στην βραζιλιανή τράπεζα ΙΤΑΎ, SA., θα πρέπει να ανακτηθούν.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων που θέσπισε η Πορτογαλία βάσει του άρθρου 25 του EBF συμβιβάζεται με την κοινή αγορά.

Άρθρο 2

Η Πορτογαλία πρέπει να καραργήσει το καθεστώς ενισχύσεων που αναφέρεται στο άρθρο 1.

Άρθρο 3

1. Η Πορτογαλία πρέπει να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για να ανακτήσει από τους δικαιούχους τις παράνομα χορηγηθείσες ενισχύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1.

2. Η ανάκτηση πρέπει να πραγματοποιηθεί αμέσως και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει το εθνικό δίκαιο, εφόσον αυτές παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης και αποτελεσματικής εκτέλεσης της παρούσας απόφασης.

3. Η προς ανάκτηση ενίσχυση θα περιλαμβάνει και τους οφειλόμενους τόκους από την ημερομηνία που αυτή τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι και την ημερομηνία της πραγματικής ανάκτησής της.

4. Οι τόκοι θα υπολογιστούν βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό ισοδύναμου επιχορήγησης στο πλαίσιο των περιφερειακών ενισχύσεων.

Άρθρο 4

Η Πορτογαλία ενημερώνει την Επιτροπή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που έχει λάβει για την εφαρμογή της. Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται το ερωτηματολόγιο που επισυνάπτεται σε παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Πορτογαλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 4 Ιουλίου 2006.

Για την Επιτροπή

Neelie KROES

Μέλος της Επιτροπής